

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveita«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pism ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtak. Naročnina letno 60 Din. na brisnostvo 80 Din. Člani sekcije J. U. U. plačajo list s članarino. Oglasi po ceniku in dogovoru, davok posebe. Polt. tek. rač. 11.153. Telefon 3173

Varstvo otrok in mladine

Zadnje čase se čujejo vse pogostejše za-skrbljeni glasovi o obupnem stanju jugoslo-vanskega narodnega naraščaja. Vse preveč pozornosti so posvečali naši listi otroški bedi drugod — zlasti v Rusiji — ter prezrli ob tem krščanskem usmiljenju za druge izredno težke razmere, v katerih životari naša lastna mladina.

V nedeljo, 29. novembra t. l. je imela Ju-goslovanska unija za zaščito dece svojo glav-no skupščino. Ob tej priliki so se zabeležili od raznih strani zanimivi podatki o bedi naše dece ter o vsotah, ki se pri nas uporabljajo bodisi za direktno pomoč, bodisi za organi-zacijo te pomoči.

Po državni statistiki imamo v Jugoslaviji okrog 6 milijonov otrok in mladostnikov do 16. leta. Od tega števila je potrebnih 70 % — ali 4.200.000 otrok socialne zaščite. Od teh po-trebnih otrok je samo po mestih in trgih ca. 180.000 takih, ki jim nedostaje najpotrebnej-sih življenjskih pogojev za obstoj in razvoj. Vsi taki zapuščenji reveži s podeželja tu sploh niso upoštevanji.

V Nemčiji so potrošili samo v l. 1929. 137 milijard dinarjev za varstvo svoje dece. Ame-rika je izdala že desetine milijard dolarjev za mladinsko zaščito; dunajska občina je potro-sila l. 1929. v to svrhu 430 milijonov dinarjev, občinski skladi Severne Amerike znašajo 100 milijard dinarjev, Jugoslavija je pa izdala v zadnjih štirih letih po 30 milijonov, in to iz državnih, občinskih in privatnih virov skupaj. Proračun Jugoslovanske unije za zaščito dece znaša za bodoče leto 678.527 dinarjev.

Za popolno zaščito naše potrebne mladi-ne bi potrebovali v naši državi 1200 milijonov na leto.

Kratko rečeno: kaka resna organizacija za varstvo in pomoč naše ogrožene mladine v Jugoslaviji sploh ne eksistira.

Prav ganljivo se slišijo od vsepovsod tož-be o beli kugi, ki da je začela tudi pri nas že izpodjedati korenine našega zdravega naroda. Koliko skrbi za tiste, ki jih še ni, in kako malo za one, ki med nami hirajo in umirajo, ker nimajo nikogar, da bi jim priskočil na pomoč.

Prav v tem vprašanju imamo klasičen primer moralistov v besedi in teoriji, ljudi, ki z načelnimi gesli skušajo opravičevati svojo dejansko asocialnost, ki se ne strajajo nala-gati dolžnosti do Boga, naroda in države na tuja ramena in ki tolažijo svojo vest s tem, da z ogorčenjem na jeziku kažejo na razmere drugod, ki so baje v tem pogledu zelo zelo slabe.

Če kdo, se mi učitelji ne smemo pustiti uspraviti po takih manevrih v prijetno samo-zadovoljstvo. Niti sentimentalno hvalisanje naših »zdravih« družin niti ogorčenje nad pokvarjenostjo drugod, nam ne sme niti za trenutek odvrti kritičnega pogleda od dejans-kega stanja naših razmer.

Če smo resnični vzgojitelji narodovega naraščaja, se ne smemo plašiti pogledati res-nici v obraz. Prava vzgoja je mogoča le na osnovi brezpogojne resnice. Naši listi nam tega ne povedo in nam tudi povedati ne mo-rejo. Iz stolpcev dnevnega časopisja se utrne le tu pa tam osamljen žarek, ki posveti le za trenutek na poedino bolečo rano našega dru-žabnega organizma. Posamezno prikazana de-la vtis in ustvarja slepilo izjeme: za vsako tako »izjemo« si za svoj dušni mir in filistrsko samodopadljivost naštejemo takoj deset drugih »slučajev«, ki potrjujejo »izjemo«. V skrajnem primeru se poslužimo še individuali-stične morale malomeščana, da pokažemo s prstom na »nemoralnega petelina«, ki je za-grešil to poňujšljivo izjemo. V splošnem je pa narod zdrav in naša vest pomirjena vse do-tlej, dokler nas ne prebudi iz letargije nov utrinek tam nekje na predzadnji strani na-šega »lajbžurnala«.

Sami duševni kompleksi! Ta nojevska po-litika ograja naš narodni obstoj. To rožnato kopreno, skozi katero gledamo svoje domače prilike, si je treba z energičnim prijemom str-gati z obraza. »Izjemam« v časopisju je tre-ba postaviti ob stran tisoče novih »izjem«, ki jih prav mi učitelji srečujemo dan za dnevom ob svojem delu. Postanimo vest naroda, ki naj ne miruje, dokler z narodovega telesa ne bo odstranjena sleherni tenčica, ki zakriva težke gospodarske in socialne rane naše domovine.

Ni dolgo tega, ko se nam je očitilo, da nam je samo za »stanovščino«, da se briga-mo le za se in da nam ni mar, da bi otrokom ne bilo treba zmrzovati i. t. d. Ne glede na to, da so naši ljubeznivi ocenjevalci šli preko vsega dela, ki ga opravlja učiteljstvo že deset-letja gratis na vseh področjih narodne pro-svete in ne prejema za cele mesece napo-rnega dela niti toliko honorarja, kolikor ga je dobil pisec dotičnega očitka za stavek, naper-jen proti učiteljstvu, je res, da nam tudi za delo med narodom daje stanovska organiza-cija pobude in podpore in sploh omogoča

marsikak pokret, ki koncem koncev koristi vendarle samo ljudstvu, od katerega živimo in za katero živimo. Zato se tudi ne bomo odtegovali dolžnosti, da pokažemo naši jav-nosti razmere, v katerih živi naša mladina ter

socialno zaščito, ki jo uživa, take, kakršne so. Storili bomo to, ne iz užaljenosti, ampak, iz čufa odgovornosti za občestvo, v katerem de-lamo in iz katerega edino izhaja upravičenost našega poklica in stanu.

Emil Adamič

V nedeljo, 6. decembra, zjutraj je povsem nepričakovano umrl v ljubljanski bolnici Emil Adamič v starosti 59 let. Pokojnik je bil dolgo let osnovnošolski učitelj, a po voj-ni je po absolviranju konservatorija postal profesor glesbe na državni učiteljski šoli v Ljubljani. Neštete njegove skladbe, ki niso manjkale prav na nobenem koncertnem spo-redu, nam pričajo, kako odličnega skladate-lja in poznavalca slovenske glasbe smo zgu-bili.

Dragi in nepozabni naš Emil!

Govor tov. Draga Supančiča na gro-bu pokojnega Emila Adamiča, predsedni-ka učiteljskega pevskega zbora.

Od prvih akordov...

S pospešenimi koraki hiti neizprosna uso-da v krog mojih mladostnih tovarišev, ne še dozoreli za večni pokoj. Sprva v desetletjih, v petletnicah, na leto, in, Bog moj, je li res... tekem zadnjih dveh mesecev... četrtič že na ljubljanski poljani brezkončne tišine...

Pravkar so odjeknili zadnji akordi voja-ške godbe, ki je spremljala k nepričakovane-mu počitku prijatelja Frica in že se je stemni-lo obzorje, da z bliskovito silo udari ob hrast tam sredi žvrgoleče poljane. Dvoje živih bi-tij, sočnih, krepkih, plodonosnih, na tleh ob obilici trhljih, prezorelih teles... Mora li biti tako usojeno?

Nisem mislil na današnjo žrtev, ko sem se nedavno s sklonjeno glavo vračal iz Ljub-ljane v moje zasnežene planine. Misli so mi tedaj uhajale daleč nazaj v dobo naših di-jaških let, prvi pevski nastop na ljubljanskem pokopališču, na štiri pevce, — Tine, Lojze, Fric, Tone, — na mične pesmice, ki so nam odpirale vrata v človeške duše in srea — in skoro bi tedaj pozabil na njega, ki je polagal prvo brstje svoje lirike v naša prsa, da so od-jekali neznanji akordi v nočno temino — ob-krožajoč v sanje potopljena ljubljanska de-kleta.

Vem, še se nas spominjajo. Bili smo živi, plamteči, vedno veseli, dasi smo rastle iz bo-dečega robidovja. Seznanil sem tovariše z Emilom, ki se je na tretji stopnjici nad nami bližal javnemu življenju. Jaz sam sem ga po-znal še iz dni ljubljanskega potresa, ko smo na širni ravnini Friškoveca, pred skromnim Marijinim znamenjem s Palestrinovimi sklad-bami božali v strahu trepetajoče ljubljanske duše.

Emil se nas je oklenil in to zelo prijatelj-sko. Šhajali smo se na njegovem stanovanju v stari šentpeterski šoli. Njegov oče — učitelj in organist — blaga starina, nadvse ljubez-njiv, nas je bil vesel, saj je opazal v nas res iskreno ljubezen do slovenske pesmi, bodisi posvetne ali nabožne, in doznal, da nas ne priklepa le golo kruhoborstvo k njegovim staroveškim orguljam, ki jih je včasih zaradi oslabelega sluha usmeril prav v drugo stran kakor mi pevci.

Tako. Z Emilom smo prepevali. Pa se je vzbudila ob tej priliki v njem neka iskrica, vodeča k samotvornosti. Stali smo ob nje-govem klavirju, če bi smel tako imenovati ono čudo iz predzadnjega stoletja, in preizkušali harmonizacijo tedanjih ljubljanskih slagerjev »Kaj pa naša Mina...«, »od zgoraj« i. t. d.

Kadarkoli nam usoda izseka na tej z gro-bovi posejani ravnini novo jamo, vselej nam srce zakrvari v novi rani. Tudi danes nas je usoda pozvala na ta tih kraj, da se še enkrat ooslovimo od tega, kar ni več naše. In tudi danes nam je zakravelo srce od bolesti. Zakravelo je in bo še dolgo krvavelo. Kajti danes ne sprejema slovenska zemlja le člo-veka, ne sprejema le tovariša in prijatelja, temveč sprejema zaklad, kakršnega nam je usojeno izgubiti le enkrat v vsakem zgo-dovinskem razdobju. Tako nam je, ko da se poslavljamo od domače pesmi na vasi, tako nam je, ko da leži pred nami strta piščal pa-stirjev, tako nam je, ko da ne bomo nikoli več poslušali zvonkljanja zelenih domačih planin. Zakaj slovenski guslar, ki je znal tako prisluskovati tajinstvenemu utripu naroda duše, guslar, ki nas je vse življenje opazal z zvoki domače vasi, njega ni več in ga nikoli več ne bo med nami. Usahnil je studenec, ki je vrel iz ostrja slovenske zemlje, usahnil sredi najjačjega žuborenja.

Dragi Emil! Tvoj grob bo danes zasut, zasut in pokrit z belo mehko odejo slovenske božične pokrajine. Tu boš počival in mirno spal. Neštetokrat bo prek Tvojega groba za-trepetala pesem, ki Ti je nekoč privrela iz srea in ki si jo daroval svojemu rodu. Tedaj boš v duhu zopet med nami, med nami so-rojaki, med nami prijatelji in tovariši, kateri smo krstili svoj učiteljski pevski zbor po Tebi, ki si nam posvečal vse svoje sile.

Med nami bo Tvoj duh! In mi se bomo še in še poslavljali v spominu od Tebe, po-slavljali se bomo in vedno na novo želeli mir in pokoj Tvoji duši.

Slava Tvojemu spominu!

VSEBINA:

Varstvo otrok in mladine.

† Emil Adamič.

Od prvih akordov.

Naš glas: Teorija in praksa. — Tovariš piše. — Učitelj in vaško življenje.

Nežki Klunovi v slovo.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru.

Varčevanje.

Splošne vesti. — Kaj vse pišejo o učitelj-stvu, šoli, prosveti in JUU. — Učiteljski pravnik. — Mladinska matica. — Uči-teljski pevski zbor Emil Adamič. — Sol-ski radio. — Stanovska organizacija JUU. — Novosti na knjižnem trgu.

kako sramežljivo segla po njej — na Kon-gresnem trgu je elitni zbor svetu prikazal delo domačega človeka, in zanetil s tem v Emilu oni ponos, ki ga je spremljal prav do groba. In prav ta samozavest ga je vsvarila v polnovrednega — večnega človeka.

Midva sva svoječasno veliko občevala. Kot dijaka sva bila navezana na svoje lastne zasluge. Pela sva v šentpeterski cerkvi za 10 goldinarjev na kvatre, pri obrtniškem tambu-raškem društvu »Zvezda« je on kot kapelnik dobil po 3 gl mesečno, jaz pa sem pisal note po 20 krajcarjev od strani. Ker je kompozicij primanjkovalo, jih je Emil sproti vsvarjal ali prirejal, jaz pa sem igral, kar je bilo težjega za posamezne instrumente. Ob nastopih sva prejemale še kar dostojne honorarje.

Služba nam je Emila odvedla v Zagorje, kamor ga je spravil g. dr. Čerin, da je vodil ondotno godbo na pihala. Ko smo v torek molče korakali po ljubljanskih cestah, sem se spomnil na njo in na razne orkestre in zборе, ki jim je bil Emil nekdanji agilen vodnik.

Svoje čase so sklenili študirje s koncertni-mi nastopi in plesi. Nam so to prepovedali s pretinjo, da nam odvzamejo štipendije. Uklonili smo se na zunaj, notranje pa ne. Lahko si predstavljate, kakšno presenečenje smo povzročili, ko smo po maturi servirali profesorskemu zboru programe z najtežjimi skladbami od Čajkovskega do Mokranjca, čeških kvartetov do solospjevov, moških in mešanih zborov, še bolj pa so se morali za-čuditi Adamičevi tovariši, ki so ga morali na-domeščati zaradi bolezenskega dopusta, da je mogel tri mesece dan na dan vežbati naš zbor. E, bilo je lepo!

Emil! Koliko okenc se je odprlo ob Tvo-jih pesmicah, koliko blažene sanjivosti si vžil v odprta srca dobrohotnih ljudi, koliko zbro-rov je zasipala množica Tvojih akordov, in zdaj, zdaj je zevala pred nami ona strašna, hladna, neizbežna odprtina. Prvi od nas, pev-cev Tvojih prevencev, je podlegel nesrečnemu padcu, basist naš — Fric — drugi si Ti — štirje smo še, ki rahljamo spomine — živi so — lepi — tolažeci. Gorje mu, ki je brez njih!

Josip Lapajne

Naš glas Teorija in praksa

Spodaj priobčeni članek nam je po-slala mlada tovarišica z večrazredne šole. Članek je zanimiv dokument, s kakimi težavami se mora boriti mlado učitelj-stvo, ki mu učiteljšče radi svoje okorele ureditve ni moglo nuditi niti najosnovnej-sih norm za uspešno delo v šoli. Avtorica se je sicer omejila samo na konstata-cije, brez konkretnih predlogov, kako si zamišlja izboljšanje tega stanja. Vendar je to zaenkrat dovolj. Članek priobču-jemo v izpodbudo vsem onim, ki so nale-teli na slične, ali celo večje težkoče, da nam o njih poročajo. Prepričani smo, da je takih primerov še mnogo, da je že marsikdo razmišljal o njih. Potrebno je, da začnemo vprašanje energično tretirati v javni diskusiji. Tako bomo tudi naj-bolje dokazali, kako potrebna nam je nadaljnja izobrazba (strokovne revije, knjige, študijska potovanja), predvsem pa sredstva za to izobrazbo.

Op. ur.

Moje besede bodo kakor obtožba učitelj-šča, toda nič nočem spregledati ali omiliti na dejstvih, ki sem jih dognala v tem času, kar okušam težave in lepoto učiteljskega poklica.

Učiteljšče naj bi pripravljalo in uspo-sabljal učiteljski naraščaj za uspešno vrše-nje njegovega poslanstva med narodom. Nas pa so trpali in pitali z znanjem, ki nam je bi-lo v breme in ki smo si ga pridobivali z mu-ko, ker nismo čutili niti zanimanja zanj, niti duševne potrebe in radovednosti. Vse kar so nam nudili, je bilo mrtvo, katedrsko, brez vsake zveze z življenjem. Da, danes smem to trditi, ker dobro čutim, koliko tega je še, kar bi morala vedeti, pa nam niso povedali,

niti poti nam niso pokazali, po kateri naj bi sami iskali dalje. Do tega spoznanja pa nisem prišla sama, temveč tudi moje tovarišice.

Najvažnejši naj bi bili v zadnjih letnikih pedagoški predmeti: pedagogika, didaktika, metodika, splošna in posebna, psihologija, Razen teoretičnih predmetov še praktične va-je v vadniških razredih. Toda pri teoretičnih predmetih so nam nudili premalo praktično uporabne snovi, oziroma nam niso pokazali, kako se da teoretična snov praktično upo-rabiti v pouku. To pa je vendar glavno. Tako je bilo pri psihologiji, tako pri pedagogiki. Pri tej smo otepalni in prežvekovali zgodovino pedagogike do podrobnosti in se seznanjali z vsemi različnimi pedagoškimi in psihološki-mi načeli, dobrimi in slabimi, uporabnimi in neuporabnimi, ki so jih iskali in postopoma našli znameniti in neznameniti pedagogi, psi-hologi in filozofi od Sokrata in Platona, pre-ko krščanskih učenjakov in Pestalozzija do Herbarta in Zillerja.

Z zgodovino pedagogike si zdaj ne vem prav nič pomagati. Na njen račun pa smo za-nemarjali posebno metodiko. Izvedeli nismo n. pr. nikoli niti besede o specialni metodiki računskega nuka in pouka o risanju, prav malo o metodi prirodopisa in prirodoslovja. O deškem ročnem delu in kmetijstvu oz. go-spodarskem znanju niti sluha ne duha in ven-dar je treba tudi to poučevati na kmetih.

Kar se tiče praktične pedagogike, je bil postopek še slabši. Imeli smo skupine — 8 do 10 kandidatnih skupaj. Skupina je priprav-ljala nastop za eno učno uro. Pripraviti smo se morale vse, in sicer po banalnih peterih Herbartovih stopnjah. Katera bo nastopila, smo izvedele šele pet minut pred nastopom. Posledica je bila, da je zadel profesor katero

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugaljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugaljati in vaditi, največkrat tudi ponavljati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to laže. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, nesebno za prihodni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v priradpisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, sledišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativni studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našem šolskem okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne nerešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost. E. I.

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločujoč činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednosti, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpriljubnejši in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavihtela svojo ledeno koso in prerazala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasicah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana z delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivat svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učenke obeh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomaga gonja proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in odtoka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestativne tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta neumna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netoosani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premahne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja odtod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugaljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugaljati in vaditi, največkrat tudi poučevati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkus koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevovali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to lažje. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, nasebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, sledišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativni studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnjega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne nerešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost. E. I.

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločujoč činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednosti, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpriljubnejši in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavijetla svojo ledeno koso in prerazala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasičah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana s delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivati svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenih telovadnici učenci in učenke obeh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarstev. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestopitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta nemurna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netošani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selčič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premahne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja od tod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugalbljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugalbljati in vaditi, največkrat tudi poučevati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekoncentracijo«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to lažje. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, nesebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, sledišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativen studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne neresenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost.

E. I.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavijetla svojo ledeno koso in prerezala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasičah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevške zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana s delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivati svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnasko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učenke obeh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebnazadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarskih težav. Le če se denar redno steka in odtoka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestopitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta nemurna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netoosani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selčič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premahne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja odtod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

Šiv.

Ivo Štarc

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugaljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugaljati in vaditi, največkrat tudi poučevati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to lažje. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, nesebno za prihodni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v priradpisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, dedišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativni studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejiti. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne nerešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost.

E. I.

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločujoč činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednosti, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpriljubnejši in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavihtela svojo ledeno koso in prerazala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasicah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana z delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivati svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učence obh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarstev. Le če se denar redno steka in odtoka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestopitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta neumna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netošani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premahne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja odtod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugaljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugaljati in vaditi, največkrat tudi ponavljati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Se nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja prirode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to laže. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, posebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, dedišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativni studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne rešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost. E. I.

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločujoč činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednosti, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpriljubnejši in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavijetla svojo ledeno koso in prerezala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasičah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana z delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivat svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnasko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učenke obeh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarstev. Le če se denar redno steka in odtoka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestativne tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta neumna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netoosani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selčič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premajhne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja odtod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugalbljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugalbljati in vaditi, največkrat tudi poučevati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja narode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to laže. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, posebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na neko točko, sledišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativni studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našim šolskim okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnost tekega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne nerešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost.

E. I.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavihtela svojo ledeno koso in prerazala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasičah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana z delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivat svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učence obh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarstev. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestopitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta neumna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netošani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikarstva držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premarjane plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja od tod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

Šiv.

Ivo Štarc

nepriljubljenih, ker se je ta zanašala, da je že bila na vrsti. Postala je nervozna, zapletala se je, jecjala in nastop je metodično propadel. Slabo je bilo tudi to, da smo nastopale samo po pol ure, namesto celo uro. Pa tudi ena sama ura je premalo. Sedaj imam vedno sama pouk, vseh pet ur na dan. Za vse ure se moram sama pripraviti, nikogar ne morem vprašati za nasvet in pomoč, kakor smo lahko vprašale na učiteljsko vadniško učiteljice in profesorje. Tovariši v šoli imajo sami dovolj skrbi s pripravami in drugim šolskim delom. Nihče mi takoj po pouku ne pove napak, ki sem jih naredila. Pri enournem nastopu smo obdelale snov, ki smo jo izrgale iz načrta in nismo našle zveze s prejšnjo snovjo. Tako je bilo mogoče obdelati včasih samo pripravo in podajanje, medtem ko za ugalbljanje in vajo ni bilo več časa v isti uri. Ugalbljati in vaditi, največkrat tudi poučevati pa so morale za nami vadniške učiteljice. Jezile so se na nas, ki smo bile pri tem skoraj brez krivde. Tako je torej bilo to praktično delo na učiteljsko zelo nepopolno, okrnjeno in nas ni moglo usposobiti za uspešno šolsko udejstvovanje.

Še nekaj manjka pri pouku ki ga vodi začetnica. Ne govorim samo iz lastne izkušnje, ker sem z veliko radovednostjo in zanimanjem izpraševala o tej stvari svoje tovarišice, posebno take, ki so imele dobre nastope in so veljale za spretno. Tudi one so mi potrdile, da jim pri praktičnem delu nekaj manjka. Kaj manjka, česa potrebujemo? Pravega duha in vsebine. Začetnici, ki nima res močnega pedagoškega talenta (in takih je malo), se lahko zgodi, da sama začuti, kako je njen pouk brezizrazen, nezanimiv in ima zato tudi le malo uspeha. Pri enournih nastopih si nikakor nismo mogli pridobiti rutine, ki pomaga učitelju, da se mu ni treba ubijati z vprašanjem, kako bi to in ono snov metodično obdelal, da bi jo otroci razumeli. Nastopale smo tudi izključno v nekaterih predmetih, največ iz čitanja in spoznavanja narode, iz risanja nikoli. Na vadnici je imela vsaka učiteljica svojo metodo, ki smo se ji morale prilagoditi. Tako so bile zastopane Herbart-Zillerjeve netere formalne stopnje in poizkuz koncentracijskega pouka, ki pa je bil tudi neresen in ponesrečen. V ilustracijo navajam sledeč primer: Od pogovora o sv. Mi-

klavzu in njegovih oreh, je prešla učiteljica na higieno zob takole: Miklavž je prinesel deklici orehe, ki jih je tria kar z zobmi. Zato so jo boleli. Klasičen primer za »Klebekkonzentration«. Videle smo tudi razvrstitev klopi v delovni šoli, predvsem njeno slabo stran: da je namreč ena vrsta učenk kazala hrbet oknu in svetlobi in da sta obe vrsti deklic vedno stevali v ratove in obračali glave proti tabli. (Da morajo biti sedeži razvrščeni v obliki podkovaste mize, da je tabla drugače postavljena, da se otroci vidijo, ko govorijo, da nimajo prilike ozirati se, to seveda ni važno. Op. ur.) Na tak način so nas uvajali v principe delovne šole in izsledke moderne pedagogike. Zato smo se morale pri nastopih držati peterih Herbartovih formalnih stopenj.

Z učili smo bili še nekam založeni. V mestu je to laže. Kako pa si naj pomagamo na deželi, kjer ni nobenih priprav, nesebno za prirodopisni pouk. Morali bi si sami pripravljati herbarije, akvarije, manjše živali v špiritu ali žuželke za steklenim pokrovom. Na učiteljsko nikdar nismo slišali, kako se vse to pripravlja. Marljivo na smo »ulili« razne rodovine in družine živali in rastlin, seveda brez slik in nazoril. Kako naj potem v prirodopisu sama upoštevam princip življenjske bližine, če tega na učiteljsko niso nikoli upoštevali.

Isto je z risarskim poukom. Če kdo še tako lepo riše, ne more nič doseči, če ne zna otrokom nuditi snovi, ki bi jo razumeli, oz. ne zna v njih vzbuditi zanimanja, da bi jih počasi privedel do preprostega, a vendar samostojnega risarskega izražanja.

Zato prva leta ne more biti začetnikov pouk uspešen. Sam, čisto sam mora prehoditi vsa tisto dolgo pot lastnih izkušenj, ki bi mu jo moral na učiteljsko precej skrajšati in olajšati, postaviti ga na nako točko, dedišče, odkoder naj bi se šele sam razgledal »o bolj-ših poteh, nego so bile one, po katerih je učitelj hodil do sedaj. Danes se mora začetnik, ko pride v svoj razred, najprej rešiti oklepa, ki ga je vanj uklenil nesodoben, konzervativen studij, kajti doslednost prakse ga kmalu prepriča, da se otroška duša ne da nategniti na formo pedagoških načel, s katerimi ga je seznanilo učiteljske.

A. B.

Tovariš piše!

Je nekaj novega v člankih »Našega glasu«. To me vzpodbuja, da se tudi jaz oglasim s svojimi mislimi. Želim, da bi »Naš glas« služil nam tudi v pomoč in razčiščevanje nejasnosti in neorientiranosti v praktičnem delu. Ideje in misli, ki so v člankih, so za naš stan, posebno pa za nas mlajše, pravilne in dobre, a mi ne smemo ostati samo pri tem spoznanju, ampak se moramo z njim pravilno okoristiti tudi v našem stvarnem delu. Mnogo nas je, ki še sedaj v svojem stanovskem in poklicnem delu delamo napake, ki bi izostale, ako bi bili pravilno usmerjeni in informirani po našem glasilu. Želim, da se del »Našega glasu« posveti izključno reševanju konkretnih primerov, slučajev ter problemov iz našega dela. Mnogi tovariši, ki gredo preko splošnih misli in idej, bi se ob reševanju stvarnih prilik in slučajev zamislili in prišli bi do dela in problemov naših dni, kar je nujno.

Ker sem sam na dvorazredni šoli, sem preobložen s šolskim delom, vendar z zanimanjem opazujem in motrim življenje tukajšnjega ljudstva. Duhovnik in jaz sva tukaj edina širitelja izobrazbe in kulture kmečkim domovom.

Naš poklic.

Naš poklic je takšen, da se območje njegovega delovanja nikoli ne da točno določiti, še manj omejititi. Naš poklic sega s svojimi bistvenimi prvinami v življenje ljudstva, predvsem pa v življenje mladine, nosilke bodočnosti. Neomejenost območja našega poklicnega delovanja so doslej izrabljali drugi, mnogokrat zelo nevhvaležni, enostranski in za

Učitelj in vaško življenje

Za najvažnejše torišče učiteljevega izvenšolskega dela so se do danes smatrala razna društva. Danes je učitelj idealizem za delovanje v društvi ubit s krepkimi udarci novih gospodarjev, ki ne priznavajo dogem prejšnjih krušnih očetov našega stanu. Nujno je, da damo svoje sile v izvenšolskem delovanju delu, ki ga ne dirigirajo kakor vreme menjajoči se gospodarji našega stanu.

Izhodišče za izvenšolsko delo nam mora biti zopet le otrok in mladina. Za dosledno izvajanje našega poklica ni dovolj, ako poznamo otroka kakor ga vidimo v množici drugih, v šolski klopi, ampak ga moramo spoznati tudi v njegovem izvenšolskem okolju, saj ga ne oblikujemo samo mi, ampak mnogo bolj okolje. Ako hočemo poznati vzroke, ki razvijajo otroka tako ali drugače, odnosno, ki zavirajo njegov razvoj, se moramo potruditi do otrokovega okolja.

Nujnost spoznavanja vseh vsebin in temeljev otrokovega domačega okolja nas bo vodila do študija konkretnih vaških prilik in našem šolskem okolju. Predmet našega dela morajo biti materialne, kakor tudi duševno-duhovne razmere v našem šolskem okolju.

Da bo naše delo v spoznavanju vaškega okolja in prilik uspešno, je za začetek tega dela potrebno predvsem, da si učitelj ustvari ugoden kontakt s prebivalstvom, ki je predmet in vsebina njegovega dela. Ljudje mu morajo zaupati, a tudi sam mora mnogo videti, da bo lahko prišel do stvarnosti odgovarjajočih podatkov in zaključkov. Podatki in zaključki, ki nastajajo pri tem delu, so stvarni in materialni resničnosti takega ali drugačnega življenjskega stanja naše vasi. Učitelj pogled

nas kruti činitelji v svoje namene in cilje, ki se niso vedno ujemali in strinjali s cilji našega poklica ali stanu.

Mi mladi se moramo tega zavedati z vso jasnostjo in to v bodoče preprečiti. Nefiksirano območje našega doslednega poklicnega delovanja moramo mi sami izrabiti povsem za čim uspešnejše in smotrenejše poklicno delo, ki pa zato ne sme rasti samo iz paragrafov, ampak predvsem tudi iz nas. Tedaj bo vse področje našega poklicnega delovanja res izpolnjeno z najboljšo aktivnostjo, z aktivnostjo, ki bo v svojih uspehih služila predvsem deci in ljudstvu in po njih tudi našemu stanu kot celoti in nam kot zavednim članom učiteljske skupnosti.

Naš poklic še nima krepke pozitivne tradicije, ki bi bila predvsem stanovska. Naš stan je preživel v naši domovini komaj detinsko dobo in mi mu moramo krepko utreti pot do uspešnega nadaljnega razvoja.

Zaradi raznih nesoglasij z ljudstvom se duhovnik trudi edino le za svoje versko delo. Razumljivo je, da fantje in tudi dekleta, ki so šoli odrasli, pričakujejo moje pomoči in vodstva pri njihovem kulturnem in prosvetnem razvoju in izživljanju. V kraju ni nikakega društva, niti kake gospodarske organizacije. Ljudstvo se bavi s poljedelstvom. Dokler sem sam na dvorazredni šoli, je, zaradi preobloženosti s šolskim delom, nemogoče vsako izvenšolsko delo, vendar sem pred važno, a za nas pravilno še ne nerešenim vprašanjem: kako naj bo naše izvenšolsko delo, da ne bomo tudi tukaj nezavedna čreda ali hlapci slučajev in okoliščin, ampak, da bomo zavedni delavci za bodočnost. E. I.

se ob tem delu ostri in duh obogati z novimi spoznanji, ki mu služijo kot važen soodločujoč činitelj pri usmerjanju njegovega dela v šoli. Učitelj, ki se bo razvijal ob spoznavanju stvarnosti konkretnega šolskega okoliša, bo lahko v svojem vzgojiteljskem delu najuspešnejše uresničil geslo: Iz življenja za življenje.

V kolikor je to delo spoznavanje, zbiranje in urejanje novih dejstev iz vaškega življenja, mora biti strogo stvarno, vendar se samo s temi dejstvi ne bomo mogli zadovoljiti, ampak bo morala iz njih nastajati tudi naša nova aktivnost na podeželju.

Marsikdo se je morda že vprašal: čemu mi pa bo ves nabrani material o življenjskih prilikah v tej ali oni vasi? Kdor se zave vseh širin in globin našega poklica v njih doslednosti, pride do spoznanja, da je raziskovanje vaškega življenja zahteva doslednosti in večje popolnosti v izvrševanju našega poklica. Učiteljevi vzgojni in učni ukrepi naj bodo najpriljubnejši in najuspešnejši. Da bodo lahko taki, ni dovolj, ako učitelj pozna nekaj iz splošnega vzgojeslovja, nekaj iz teoretičnega mladinoslovja ter nekaj praktičnih vzgojiteljskih receptov, ki si jih je nabral tu in tam, ampak mora res do stvarnih globin poznati žive otroke, ki so v šoli pred njim, a sicer v njemu neznanem svetu. Tudi ta neznan svet, ki je za otrokov razvoj in bodočnost važnejši od ure, presedelih v šoli, mora sodoben učitelj dobro poznati in ga upoštevati v vsem svojem delu. Kolikor more, naj ga tudi dviga in izboljšuje, a vedno tako, da bo to delo služilo le čistim vzgojiteljskim in učiteljskim nalogam.

Šiv.

Nežki Klunovi v slovo

Zopet se je odprl grob, v katerega je spravila smrt svojo žrtev. Neusmiljeno je zavijetla svojo ledeno koso in prerazala nit življenja, tebi draga Nežka, da si nas zapustila in odšla po plačilo za svoje delo, ki si ga zapustila nedokončanega, sredi še polno lepih načrtov.

Delo za druge, za šolo, za naše matere in dekleta, ti je stalo nasproti kakor široko polje in v katerem si se počutila vsa srečna samo, da si mogla koristiti kot prava učiteljica svojemu bližnjemu. To polje si morala sedaj zapustiti, zapustiti pa tudi tovariše, ki se klanjamo tvojemu veselju do dela, požrtvovalnosti do svojega bližnjega, veselju do šole in ljubezni do otrok.

Svojo prvo službo si nastopila v Fari ob Kolpi ter nato službovala tudi v Kuželju, revnih in oddaljenih vasicah med siromašnim ljudstvom, ki si ga vzljubila in mu pomagala v stiskah, potrebah in nadlogah. Kako se je to ljudstvo navezalo nate, priča dovolj jasno to, da so po dolgih letih še vedno prihajali ti ljudje k tebi, kot otrok k materi, po nasvete in tolažbo. Stara ženica iz teh krajev je zvedela za tvojo smrt, prišla je s težavo na tvoj pogreb in rekla, da ne more verjeti, da je tako dobra gospodična sploh mogla umreti.

Ko si prišla v Dolenjo vas pri Ribnici, v kateri si službovala 14 let, si nadaljevala svo-

je delo in poslanstvo med svojimi ožjimi rojaki. Delala si v šoli, v gospodinjsko-nadaljevalnih tečajih, vodila otroške in tudi odrasle pevске zbornice, sodelovala pri Prosvetnem društvu, bila blagajničarka pri sreskem učiteljskem zboru, dajala nasvete kmetiskim materam in zbirala okoli sebe dekleta in jim dajala potrebne nasvete za vsakdanje težko življenje. Bila si tudi voditeljica narodne šole, okupirana s delom od jutra do večera, vse samo za druge.

To delo, ki si ga tako z veseljem vršila, je preveč izčrpalo tvoje moči. Začela si bolehati, toda dela vseeno nisi odložila. Zaradi zdravja si prošila na šolo v Ribnico, dobila si jo po dolgem času, toda prepozno. Premestitev te je našla v bolnici, iz katere si upala, da se povrneš ozdravljena, da boš lahko nadaljevala svoje delo v svojem, skoraj rojstnem kraju, na šoli, v kateri si sama nekaj dobivala prve nauke, ki so bili podlaga k tvojemu poznejšemu znanju, s katerim si pomagala mnogim trpečim in potrebnim.

Usoda je pisala v svoje knjige drugače! Moči so odpovedale in prišla si v Ribnico počivat svoj večni sen. Spi sladko in zemlja domača naj ti bo lahka! Sprejmi plačilo za vse svoje delo, ki ga hočemo nadaljevati mi, ki smo ostali solznih oči na tvojem svežem grobu.

Voncina Drago.

Slovesna otvoritev nove šolske zgradbe v Mariboru

Na praznik Zedinjenja je bila slovesno blagoslovljena nova šolska zgradba v magdalenskem okraju, ki jo je Maribor postavil kot trajen spomenik Viteškemu kralju Aleksandru I. Zedinitelju. S tem se je Maribor najlepše oddolžil spominu velikega kralja, ki je bil tako vnet za narodno prosveto, obenem pa je s tem posrečeno rešil vprašanje šolskih prostorov, ki je bilo v Mariboru že od prve vrata naprej pereče.

Novi magdalenski šolski blok zavzema prostor med Magdalensko, Poljsko in Betnavsko ulico. Načrt zanj je napravil inž. arh. Jaroslav Černigoj, ki je tudi vodil gradnjo nove šole.

Nova šolska palača je sezidana v obliki črke A tako, da je obrnjena glavna fronta proti severu, od nje se pa cepita dva stranska trakta, tako da imajo razredi sončno lego, deška meščanska šola proti vzhodu, dekliška šola proti zapadu. Obe poslopji sta zvezani s skupno telovadnico, pred katero je slavnostno dvorišče, v katerega vodi glavni vhod. Sredi slavnostnega dvorišča je 5 m visok spominski steber kralju Aleksandru.

Ves šolski blok je dvonadstropen, z visokim pritličjem. Vse poslopje nudi v svoji zunanosti in notranosti zelo ugoden vtis in je brez dvoma najlepša meščanska in osnovna šola v naši državi.

Na dan blagoslovitve so se ob 11. uri zbrali v okusno okrašenji telovadnici učenci in učenke obeh šol s svojimi učitelji in učite-

Varčevanje

Varčevanje ni nikak abstrakten pojem, temveč poseben način gospodarjenja, ni osebna zadeva posameznika, ampak vedno bolj se kaže vez med njim in splošnim napredkom narodnega gospodarstva. Varčevanje dobiva socialen pomen, ker nima od njega korist le varčevalec, ampak celokupno narodno gospodarstvo. Vsak posamezen varčevalec soustvarja kapital, ki ga potrebujemo za ustvarjanje novih dobrin s produktivnimi investicijami, za dvig kmetijstva, obrti, industrije in trgovine. Od razmaha domačega gospodarstva, od porasta domačega kapitala pa ima v prvi vrsti korist narod, posamezni član naroda, ki si je kapital ustvaril. Ne pomagaj gonia proti tujemu kapitalu, dokler nimamo svojega lastnega.

Varčevanje samo pa še ni vse. Res je predpogoj štednje, da se ne troši nesmotrno

in po nepotrebnem. Ni pa to edini pogoj. Dobrine in vrednote, ki so ostale nepotrošene, se morajo v prid splošnosti razumno izkoristiti. S tem pa je tudi že povedano, da ne hrani oni, ki doma denar tezavirajo. Ravno to tezaviranje denarja je eden glavnih faktorjev, ki so povzročili današnje pomanjkanje gotovine. Vzrok naše gospodarske krize ni toliko zunanji, kakor predvsem notranji in ena glavnih težav obstoji v tem, da denarna sredstva niso osredotočena v denarnih zavodih. Če odstranimo ta vzrok, denarno krizo, bo sam od sebe odpadel velik del gospodarstev. Le če se denar redno steka in odteka v denarnih zavodih, lahko ti regulirajo gospodarsko življenje, dvigajo s tem življenjski standard, dvigajo dohodke posameznikov in zbirajo prihranke — kapital.

Splošne vesti

ZUPNIK HAŠNIK ZA UČITELJA PROTI DENUNCIANTOM.

Zgodovinski dokument iz leta 1869.

Zupnik Jožef Hašnik je tvoril skupno s Slomškom in Orožnom trojico duhovnikov-pesnikov na Štajerskem v sredi prejšnjega stoletja. Od leta 1868. do svoje smrti leta 1883. je bil Hašnik zupnik v Št. Jurju ob juž. žel. Njegovemu življenju in delu je posvetil Slovenski biografski leksikon 5 stopcev izpod peresa prof. Kidriča, zato smemo tudi naslednji dokument vrednotiti kot izjavo čistega slovenskega kulturnega delavca, čeprav izgleda, da se od takrat niso navzlic Cankarju in njegovim »Hlapcem« razmere še prav nič izboljšale. Dokument se glasi v prevodu: Prečastito k. šk. okrajno šolsko nadzorništvo! Na cenjeni tamošnji dopis od 19. t. m. št. 12 si usoja podpisani sledeče poročati: Že na začetku pritožbe nekaterih zlobnih šentjurskih faranov radi prestopitve tukajšnjega podučitelja g. Hansekovića se nahajata ta nemurna trditve, da so prišli podpisniki do prepričanja, da Hansekovića svojih učencev dovolj ne poučuje. Ves dučet podpisnikov sploh nima pojma o šolskem pouku, ker sicer bi ne bili tako netošani, kakoršne se res pri vsaki priliki izkažejo. Ta podpisani dučet nima otrok v šoli

in je prišel do podpisa kakor Pilat v eredo. Černovšek et Kaulich, dva gospoda tržana iz Št. Jurja, sta dala svoja podpisa v strupeni jezi iz podlega maščevanja radi svojega sramotnega poraza pri zadnjih občinskih volitvah, in sedaj grizete in ščipljete ti padli veličini vsakogar, ki ni trobil v njihov rog. Franc Selčič je sedel radi prevare že več mesecev v kriminalu in Janez Palir je bil celo pred višjim dež. sodiščem v Gradu radi razžaljenja Veličanstva v preiskavi. Pri treh se nahaja križ in istočasno manupropria, poleg so podpisi nekako sumljivi. In prav čudno je, da se proti priznanemu zlu ne pritožijo vsi neposredno prizadeti, marveč se dvigne le dučet malkontentov. Kar se pa tiče baje nezadostnega pripravljalnega pouka za 3. razred in zanikernega držanja učnih ur, bi bila dolžnost nadučitelja te napake prijaviti na primernem mestu, ne pa stvar nevednih ljudi. Ravnotako je moralo morebitno trpinčenje otroka takoj naznaniti in grajati. Da g. Hansekovića gostilne obiskuje, ni sam kriv, marveč ta okolnost, da radi svoje premahne plače redne oskrbe ne more plačati, marveč je prisiljen za hrano po gostilnah prosjati. Neredni šolski obisk pa prihaja od tod, ker šentjursani svoj denar raje zapravijo, kakor pa bi plačali šolnino. Neresnično je, da bi se bilo že pri podpisnem

predlagala premestitev g. Hansekoviča. Res pa je prišla pritožba od strani nekega kmeta, ki se ni s šolnino na čistem. Zaslisan je bil tudi tukajšnji polit. šol. ogleda gosp. Anton Kukovič, ki zagovarja premestitev g. Hansekoviča le zato, ker nadučitelj toženega ne more trpeti, in resnični in edini vzrok te famozne vloge je želja g. Skofleka, da bi bil g. Hansekovič odstranjen in bi prišel na to mesto njegov razvajeni in malopridni sin Franc Skoflek, da bi bila tako vsem pomanjkljivostim tukajšnje šole posajena še krona.

Št. Jurij pri Rifniku, dne 2. februarja 1869.

VSEM POVERJENIKOM PODMLADKA JADRANSKE STRAŽE

Sekcija PJS za dravsko banovino v Ljubljani sporoča vsem cenjenim Poverjenikom PJS in šol. upraviteljem, da je ljubljanski Oblastni odbor JS izdal Ribičičevo knjigo »Barka zaplavala...«, na katero je opozoril naš list že v prejšnji številki. Ime našega mladinskega pisatelja nam je že porok, da je delo odlično. Živahno in šaljivo Ribičičevo besedo pojasnjuje 58 ilustracij, kar vrednost knjige še večja. Redke so slovenske knjige, ki bi na 120 straneh prinesle toliko slik.

Knjiga je bila izdana iz resnične potrebe po pomorskem čitvu v našem jeziku. Tako vzgojitelj kot učence bosta z njo mnogo pridobila. Odkriva nam lepote in posebnosti naših krajev, ki jih običajne potopisne knjige opuščajo.

Cena v vsakem oziru odlično opremljeni knjigi znaša 15 din in ne, kot je bilo zadnjič pomotoma omenjeno, 12 din. Za podmladke pa cena v resnici zraste le za 25 par, ker jim dovoljuje Oblastni odbor 25% popust. S tem popustom se delovnim podmladkom lahko znatno zveča potna blagajna. Tudi Krajevnim odborom in Poverjenikom JS dovoljuje Oblastni odbor isti popust. Poština se računa posebej, zato priporočamo, da se naroči več izvodov skupaj. Sekcija PJS bo izdala o tem tudi v bližnjih dneh posebno okrožnico.

Ker je ta knjiga kot nalašč primerno božično darilo, naj bi bratski podmladki pridno segali po njej in jo razpečevali. Mislite na šolske, šolarske in druge knjižnice! Ev. čisti dohodek od knjige gre v mladinski sklad za podmladke, za njegove izlete in letovanja na morju ter slednjič za njegov dom. Naročila naj se naslavljajo na Oblastni odbor JS v Ljubljani, Tyrševa cesta 1a/IV.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— O praktičnih učiteljskih izpitih piše »Slovenec« 8. XII.: Pri izpitih pade približno ena tretjina, med temi tudi taki, ki imajo od nadzorujočih oblastev prav dobro oceno. Izpit je v resnici gola ponovitev mature in je kar čudno, da se imenuje »praktični«! Izpit v sedanji obliki je škodljiv našemu šolstvu in je boljše, da ga odpravijo. Sploh je naša šolska uprava potrebna korenite reforme.

— Na sarajevski srednji tehnični šoli je izbruhnil štrajk. Dijaki so zasedli šol. postopje in so se v njem zabarikadirali. (»Jutro« 5. XII.)

— Unija za zaščito dece je zborovala v Beogradu. Ugotovilo se je, da so fondi revni in da bo treba iskati drugih virov. V Jugoslaviji je nad 34.000 milijonarjev. Če bi vsak od teh plačal letno 75.000 din socialnega davka, je vprašanje otroške zaščite rešeno. Po statistiki je v Jugoslaviji 6 milijonov otrok. To je cela država malih bitij, mimo katere ne smemo. Če je pasivnost v vsakem drugem primeru prestopok, je tu zločin. Število rojstev otrok je v Jugoslaviji ogromno, število smrtnih primerov je grozno. (»Jutro« od 8. XII.)

— Ob 35 letnici naše gluhozemnice v Ljubljani so privedli prvič v naši državi gluhozemni dobro uspelo predstavo. Iz poročila, ki je izšlo ob tej priliki v »Sl. Narodu« od

— Pedagoško društvo v Ljubljani priredi drugo javno predavanje v soboto, 12. decembra, ob 18. uri zvečer v mineraloški predavalnici univerze v Ljubljani. Predava g. profesor dr. Gogala Stanko o smislu sodobnih pedagoških prizadevanj. Člani in prijatelji društva iskreno valjeni!

*S klobukom dobrim in poceni,
prehlad odvrneš zdaj pozimi.
Bogataj v bogati izburi svoji,
ustreže vsaki želji Tvoji.*

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov
Ljubljana / Stari trg 14

— Šol. upravitelj Fran Korbar v Št. Petru na Medvedjem selu se poslavlja. Med ravnokar upokojenimi šolskimi upravitelji je tudi dolgoletni, zaslužni šol. upravitelj v Št. Petru na Medvedjem selu Fran Korbar. Prišel je tja leta 1908. ter se ves posvetil šoli. Biti točen in vesten v vseh ozirih, mu je bila natura, zato je bila njegova šola res vzor podeželske osnovne šole. 28 let je bil na tem mestu, spoznal ljudi in prilike ter svetoval in pomagal vsakomur, ki je prišel k njemu v kakršnikoli nevolji. Doma je s Posavja, rojen je leta 1878. na Vidmu pri Krškem, služboval je v Vuhredu, Lehnu, Kungoti in Sv. Primožu nad Vuzečico, preden je prišel na to zadnje službeno mesto. V zadnjih letih ga preganja težka usoda: umrl mu je sin - edinec, ko je postal že šolski upravitelj v Dramljah ter zapustil vdovo z dvema otročkoma, nato mu je umrla največ od žalosti za sinom tudi žena, ostala so mu še tri dekleta, katerih ena mu sedaj gospodinja, dve pa sta dovršili učiteljstvo, ena je nastavljen v Kozjem, druga pa čaka doma na nastavitev. Moža, ki mu je bil vedno pri srcu le dobrobit domače občine, ki ni poznal ničesar razen svoje službe, se je tako poslovil od šole. Preselil se je sicer iz šolskega poslopa, a ostal je v občini, kjer je živel in deloval, kjer je sedaj tudi njegov dom. Naj mu bo na večer življenja usoda bolj naklonjena kakor mu je bila doslej, predvsem pa se naj zaveda spoštovanja in ljubezni, ki jo imajo do njega njegovi številni učenci in sploh vsi, ki ga poznajo.

kolkovano vlogo na sresko načelstvo, ki mu obrazložite svoj položaj in prosite, da se številu Vaših ur zniža po določbi zakona. Uverjeni smo, da boste uspeli.

Mladinska matica

— mm V tisku je 3. številka »Našega ročca« z naslednjo vsebino: Ksaver Meško: Naši dnevi beže. Oskar Hudales: Ubežnik. Davorin Kavljien: Doli v Bosni zlati. Joža Herfort: Mik. Fran Ločniškar: Marija ziblje Jezusa. Dr. Robert Hlavaty: Naši zobje. Ksaver Meško: Marija in razbojnika. Josip Ribičič: Božiček. Utva: Angeli trije. * * *: Botra zima je prišla. — Kolač. — Dogodivščina Pepčka roko delčka. — Laž in njen sin. — Doma in po svetu. — Viktor Pirnat: Rodil se je odrešenik. Marijo smo nosili. — Vlado Klemenčič: Kinet je napadejo grad. — O naši obleki. — Smučarsko življenje in vedenje. — Drobne zanimivosti. Za male gospodine. Mladina piše. — Pri ilustrativnem delu sodelujejo: Tratnikova, Pirnat, Maksim in Oskar Gaspari, Sl. Pengov, Ks. Prunkova in drugi.

— mm Zaradi božičnih praznikov izide 3. številka »Našega ročca« nekaj dni prej kot navadno in sicer že v ponedeljek 14. t. m. Poverjeniki so naproseni, da pošljejo čimprej naročnino.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NAS PREDSEDNIK JE UMRL.

Naš predsednik, veliki slovenski skladatelj, največji mojster zborovske pesmi, iskatelj pravega slovenskega izraza nas je 6. t. m. za vedno zapustil. Umrl je omenjenega dne ob 3/6 v ljubljanski splošni bolnici. Deputacija UPZ in odposlanstvo sekcije je užaloščeni vdovi izrazilo sožalje v imenu UPZ in učiteljstva. Na zadnji poti smo rajnika spremlili tja k Sv. Križu 8. decembra. Ob grobu se

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU, Beograd. Mionica, 5 XII. — Učiteljstvo sreskog učiteljskog društva za srez kolubarski u Mionici, sakupljeno na svome zboru, izjavljuje puno poverenje Centralnoj upravi JUU u Beogradu, pohvaljuje njen rad na glavnoj skupštini u Novom Sadu, pozivajući je da ustraje i u buduće radi na staleškoj liniji, za slobodno učiteljsku svest i nezavisnost a na korist škole i naroda. Uprava.

— iz Izvršnom odboru JUU, Beograd. Sarajevo, 6 XII. — Učitelji sreza sarajevskog sa prve osnivajuće skupštine pozdravljaju svoga predsednika i ceo Izvršni odbor solidarišući se sa vašim radom. Uprava.

— iz Predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja Beograd. — Višegrad, 6 XII. Uvek spremni pomoći Izvršni odbor u časnoj borbi za učiteljska prava i staleške interese šaljemo drugarski pozdrav sa godišnje skupštine učitelja sreza višegradskog. Uprava.

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU — Beograd. — Petrinja, 28 XI. — Učiteljstvo sreza petrinjskoga sa današnje svoje skupštine šalje Vama i Izvršnom odboru izraze punog poverenja odobravajući stav i rad glavne skupštine u Novom Sadu — sa željom da istrajete na delikatnom poslu za štite štaleških i školskih interesa. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Cetinje, 29 XI. — Učiteljstvo sreza cetinjskog okupljeno na skupštini izabralo je novu upravu po novim statutima. Skupština odobrava Vaš rad i osuđuje svaki pokušaj cijepanja naših redova pa Vas toplo pozdravlja sa željom da istrajete u borbi za naša staleška prava. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Kastav, 28 XI. — Učitelji sreza kastavskoga sa svoje jensejske skupštine pozdravljaju Vas kao odličnog pobornika učiteljske svijesti i demokratskih načela sa željom da ustrajete u borbi za naše staleške interese i da Vaša nastojanja za školu, prosvetu i učiteljski stalež urode dobrim plodom. — Uprava.

— iz Dimnik, predsednik učiteljskog udruženja — Beograd. — Dubrovnik, 2 XII. — Učitelji sreza dubrovačkog sa svoje skupštine 28 novembra pozdravljaju Vas i odobravaju Vaš rad i želi da istrajete u borbi do potpune pobjede učiteljske autonomije i slobode. — Uprava.

— iz Ivan Dimnik — Beograd, Kralja Milutina 66. — Zagreb, 28 XI. — Novoizabrani predsednik pozdravlja Tebe i cijeli Izvršni odbor. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Subotica, 4 XII. — Pozdravljajući predsedništvo kao legalnog stegonošu štaleških i narodnoškolskih stremjenja jugoslovenskog učiteljstva učitelji sreskog društva u Subotici sa svoje redovne godišnje skupštine računaju na mudrost i takt svih najviših predstavnika staleške centrale verujući da će unatoč svih poteškoća učiteljska pravda i istina zasnovana na nepokolebivoj svesti i solidarnosti učiteljske vojske, izvojevati svoj triumf na sreću i

je poslovil od našega predsednika tov. Drago Supančič. Okrnjen zbor UPZ mu je zapel na grobu njegovo »V snegu«.

PRELOŽITEV TEČAJA.

Tečaj, ki je bil sklican 4. januarja, smo bili primorani preložiti na 2. januarja po novem letu. 4. januarja se bo vršil komemorativni večer za našim rajnim predsednikom Emilom Adamičem, na katerem bo razen UPZ nastopil pevski zbor Glasbene Maticе in Slovenski vokalni kvintet. K sodelovanju na tem večeru vabimo vse pevce, ki so študirali Adamičeve »Tri duhovne pesmi« in »Vragovo nevesto«, čeprav niso več člani UPZ. Ne pozabite prinesiti s seboj koncertne obleke.

— p V ljubljanski bolnici leži na I. oddelku dolgoletna članica UPZ tov. Zora Rugljeva. Zelimo ji skorajšnje okrevanje.

Šolski radio

— r XII. teden. Torek, 15. decembra bo predaval g. Vinko Möderndorfer: »Božič in Novo leto v verovanju slovenskega ljudstva.« II.—III.

Razpored:

1. Zgodovinski odlomki o pokristjanjenju Slovencev.
2. Krščanski prazniki v nadomestilo poganskih.
3. Sv. Lucija, dvanajstero noči, tepežkarnje, Perhta, Božič, Novo leto.
4. Sodelavci pri nabiranju tega gradiva.

Petek, 18. decembra bo podal g. Miroslav Zor dialog: Premog — pogled v davnino. II.—III.

Razpored:

1. Vrste premoga in šote in njih vrednost za kurjavo.
2. Ljubljansko barje in šota, ogljenitev.
3. Bežen pogled na geološke dobe.
4. Terciarni gozdovi in rjavi premog; karbonska doba in črni premog.
5. Sončna toplota v vrečah.

— r v kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo, 13. decembra ob 17. uri g. Anton Flego: Smotreno sadjarstvo.

radost škole i učitelja a time i za sigurnu budućnost i napredak vaskolikog jedinstvenog jugoslovenskog rada. — Predsednik Rada Lungulov.

Iz sekcije

— s Zbrani na letni skupščini JUU za srez Krško izrekamo centralnemu odboru in sekciji za dravsko banovino popolno zaupanje in zahvalo z željo, da vztrajate še nadalje v borbi za neodvisnost stanovske organizacije in doseglo naših teženj. Posebno pa se zahvaljujemo tov. predsedniku Dimniku za njegovo požrtvovalno delo.

(Sresko društvo Krško.)

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V SKOFJI LOKI bo zborovalo v soboto 19. decembra s pričetkom ob 8. uri v deški šoli v Škofji Loki. Dnevni red: »Naši narodno-vzgojni problemi«, predava univ. docent in prof. dr. Stanko Gogala. Situacijsko poročilo. »Prehod iz velike abecede na malo«, praktični nastop z mladino, ki ga prikaže tov. Marija Pustotnik. Tajniško in blagajniško poročilo. Učiteljstvo in gospodarske ustanove. Predlogi in slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo imelo redno zborovanje v soboto, dne 19. decembra ob 10. uri v Rogoški Slatini. Na sporedu je poleg običajnih točk referat tov. Sotoška o šolski administraciji in nadaljevanje debate o učiteljskem pokretu. Vsa zaostala članarina naj bo do zborovanja poravnana. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor. Novoimenovani in v srez premeščeni tovariši (-ice) naj čimprej prijavijo svoj pristop.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto, dne 19. decembra 1936. ob 9. uri v narodni šoli v Domžalah. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje. 3. Slučajnosti. — Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

Poročila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je imelo svoj občni zbor 14. novembra t. l. v Gornji Radgoni.

Navzočih 71.

Po pozdravu navzočih je tov. predsednik predstavil članstvu vladnega zastopnika, g. Pogruca. Poslovil se je od premeščenih tovarišev ter pozdravil nove.

V svojem situacijskem poročilu je oertal tov. predsednik pot našega udruženja od časov, ko je bila organizacija privesek raznih političnih strank in režimov. — do danes, ko ima za geslo stanovsko edinstvo in nadstrankarstvo. Naše geslo je — sloga. In letošnja novosadska skupščina je bila manifestativen klic edinstva. Naše delo bodo: vzgoja značajnih, stanovsko zavednih ljudi.

Sledilo je poročilo tov. Mavriča o banovinski skupščini in seji predsednikov. Vtise z glavne skupščine pa je podal tov. Mikl. Poudarjal je, da je doslej potoval na skupščine z neprijetnimi občutki in se vračal z njih srdit. Iz Novega Sada pa se je s tovariši vrnil s srečo v duši.

Učiteljski pravnik

— § Odgovor N. J. Kot izpremembo glede Vaše osebne doklade je javiti samo redni mesečni dohodek Vašega moža. Ako vpliva dediščina na redni mesečni dohodek, se to javi, sicer pa ne.

— § Odgovor J. S. — P. 1. Ministrstvo prosvete je določilo z O. N. br. 56.650 z dne 22. avgusta 1933., da mora imeti oddelek na narodnih šolah z enim razredom najmanj 45 otrok, z več razredi, najmanj 40. V obeh primerih se oddelek deli, če ima več kakor 65 učencev. Na šolah z majhnimi učilnicami pa se more na utemeljen predlog sreskega šol. nadzornika ustanoviti nov oddelek tudi z manjšim številom otrok.

V Vašem primeru gre za oddelek višje narodne šole, ki ga posejajo učenci 5., 6., 7. in 8. šol. leta, skupaj 58 otrok. Po gornjih določbah je možno oddelek razdeliti, vendar le po predhodni odobritvi ministrstva prosvete. Prošnjo je treba nasloviti na bansko upravo in jo ta odstopi ministrstvu. Dokler ministrstvo vloge ne reši, se šola ne more razširiti za nov oddelek. Pri ustanavljanju novih oddelkov in vzporednic ne gre zgolj za odobritve, marveč tudi za proračunsko kritje izdatkov za novega učitelja, katero kritje mora biti zagotoveno. Ako ni odobritve banske uprave oz. ministrstva, se ne sme noben oddelek na novo otvoriti.

Ako primanjkuje na šoli učiteljev, more odrediti šolski upravitelj združitev dveh oddelkov ali, če je to nemogoče, uvedbo pol-

dnevnega pouka. Poldnevni pouk se izvaja tako, da ima ista učna oseba en oddelek dopoldne, drugega popoldne, s primernim odmorom med dopoldanskim in popoldanskim poukom. Število tedenskih ur te učne osebe pa ne sme znašati kljub poučevanju dveh oddelkov več kakor 28. t. j. toliko, kolikor največ določa zakon o narodnih šolah v § 78./2. Zato je k takemu poučevanju pritegniti tudi druge učne osebe, ki prevzamejo telovadbo, petje, risanje, lepopis, ako še niso obremenjene z najvišje dopustnim številom 28 ur tedensko.

Oseba, ki poučuje dopoldne in popoldne, je v četrtek pouka prosta.

Normativni razpis kr. banske uprave IV. No. 15.805/1, z dne 23. septembra 1936., ki odreja nadomeščanje obolelih oseb, mora veljati tudi za primere, kjer manjkajo učitelji na šoli in ne samo za nadomeščanje obolelih učiteljev.

2. Kakor je razvidno iz gornjega, pripada učitelju, ki ima poldnevni pouk, popolnoma prost četrtek.

3. Več kot 28 ur tedenskega poučevanja, ne more od učitelja nihče zahtevati.

4. Šolski upravitelj ne more zahtevati, da opravlja kdo delo poslovodje kraj. šol. odbora namesto njega. Pač pa lahko zaposli v primeru preobremenjenosti podrejeno učiteljstvo z administrativnim upraviteljskim delom.

5. Ako ste v svojih pravicah prikrajšani, kot razberemo iz Vašega pisma, se obrnite ustno ali pismeno do sreskega šolskega nadzornika. V prvem primeru morate dobiti pismeno dovoljenje šol. upravitelja, v drugem pa morate odposlati uradnim potom s 5 din

predlagala premestitev g. Hansekoviča. Res pa je prišla pritožba od strani nekega kmeta, ki se ni s šolnino na čistem. Zaslisan je bil tudi tukajšnji polit. šol. ogleda gosp. Anton Kukočič, ki zagovarja premestitev g. Hansekoviča le zato, ker nadučitelj toženega ne more trpeti, in resnični in edini vzrok te famozne vloge je želja g. Skofleka, da bi bil g. Hansekovič odstranjen in bi prišel na to mesto njegov razvajeni in malopridni sin Franc Skoflek, da bi bila tako vsem pomanjkljivostim tukajšnje šole posajena še krona.

Št. Jurij pri Rifniku, dne 2. februarja 1869.

VSEM POVERJENIKOM PODMLADKA JADRANSKE STRAŽE

Sekcija PJS za dravsko banovino v Ljubljani sporoča vsem cenjenim Poverjenikom PJS in šol. upraviteljem, da je ljubljanski Oblastni odbor JS izdal Ribičičevo knjigo »Barka zaplavala...«, na katero je opozoril naš list že v prejšnji številki. Ime našega mladinskega pisatelja nam je že porok, da je delo odlično. Živahno in šaljivo Ribičičevo besedo pojasnjuje 58 ilustracij, kar vrednost knjige še večja. Redke so slovenske knjige, ki bi na 120 straneh prinesle toliko slik.

Knjiga je bila izdana iz resnične potrebe po pomorskem čitvu v našem jeziku. Tako vzgojitelj kot učence bosta z njo mnogo pridobila. Odkriva nam lepote in posebnosti naših krajev, ki jih običajne potopisne knjige opuščajo.

Cena v vsakem oziru odlično opremljeni knjigi znaša 15 din in ne, kot je bilo zadnjič pomotoma omenjeno, 12 din. Za podmladke pa cena v resnici zraste le za 25 par, ker jim dovoljuje Oblastni odbor 25% popust. S tem popustom se delovnim podmladkom lahko znatno zveča potna blagajna. Tudi Krajevnim odborom in Poverjenikom JS dovoljuje Oblastni odbor isti popust. Poština se računa posebej, zato priporočamo, da se naroči več izvodov skupaj. Sekcija PJS bo izdala o tem tudi v bližnjih dneh posebno okrožnico.

Ker je ta knjiga kot nalašč primerno božično darilo, naj bi bratski podmladki pridno segali po njej in jo razpečavali. Mislite na šolske, šolarske in druge knjižnice! Ev. čisti dohodek od knjige gre v mladinski sklad za podmladke, za njegove izlete in letovanja na morju ter slednjič za njegov dom. Naročila naj se naslavljajo na Oblastni odbor JS v Ljubljani, Tyrševa cesta 1a/IV.

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— O praktičnih učiteljskih izpitih piše »Slovenec« 8. XII.: Pri izpitih pade približno ena tretjina, med temi tudi taki, ki imajo od nadzorujočih oblastev prav dobro oceno. Izpit je v resnici gola ponovitev mature in je kar čudno, da se imenuje »praktični«! Izpit v sedanji obliki je škodljiv našemu šolstvu in je boljše, da ga odpravijo. Sploh je naša šolska uprava potrebna korenite reforme.

— Na sarajevski srednji tehnični šoli je izbruhnil štrajk. Dijaki so zasedli šol. poslopje in so se v njem zabarikadirali. (»Jutro« 5. XII.)

— Unija za zaščito dece je zborovala v Beogradu. Ugotovilo se je, da so fondi revni in da bo treba iskati drugih virov. V Jugoslaviji je nad 34.000 milijonarjev. Če bi vsak od teh plačal letno 75.000 din socialnega davka, je vprašanje otroške zaščite rešeno. Po statistiki je v Jugoslaviji 6 milijonov otrok. To je cela država malih bitij, mimo katere ne smemo. Če je pasivnost v vsakem drugem primeru prestop, je tu zločin. Število rojstev otrok je v Jugoslaviji ogromno, število smrtnih primerov je grozno. (»Jutro« od 8. XII.)

— Ob 35 letnici naše gluhozemnice v Ljubljani so privedli prvič v naši državi gluhozemni dobro uspelo predstavo. Iz poročila, ki je izšlo ob tej priliki v »Sl. Narodu« od

— Pedagoško društvo v Ljubljani priredi drugo javno predavanje v soboto, 12. decembra, ob 18. uri zvečer v mineraloški predavalnici univerze v Ljubljani. Predava g. profesor dr. Gogala Stanko o smislu sodobnih pedagoških prizadevanj. Člani in prijatelji društva iskreno valjeni!

*S klobukom dobrim in poceni,
prehlad odvrneš zdaj pozimi.
Bogataj v bogati izburi svoji,
ustreže vsaki želji Tvoji.*

MIRKO BOGATAJ trgovina klobukov
Ljubljana / Stari trg 14

— Šol. upravitelj Fran Korbar v Št. Petru na Medvedjem selu se poslavlja. Med ravnar upokojenimi šolskimi upravitelji je tudi dolgoletni, zaslužni šol. upravitelj v Št. Petru na Medvedjem selu Fran Korbar. Prišel je tja leta 1908. ter se ves posvetil šoli. Biti točen in vesten v vseh ozirih, mu je bila natura, zato je bila njegova šola res vzor podeželske osnovne šole. 28 let je bil na tem mestu, spoznal ljudi in prilike ter svetoval in pomagal vsakomur, ki je prišel k njemu v kakršnikoli nevolji. Doma je s Posavja, rojen je leta 1878. na Vidmu pri Krškem, služboval je v Vuhredu, Lehnu, Kungoti in Sv. Primožu nad Vuzečico, preden je prišel na to zadnje službeno mesto. V zadnjih letih ga preganja težka usoda: umrl mu je sin — edinec, ko je postal že šolski upravitelj v Dramljah ter zapustil vdovo z dvema otročičkoma, nato mu je umrla največ od žalosti za sinom tudi žena, ostala so mu še tri dekleta, katerih ena mu sedaj gospodinja, dve pa sta dovršili učiteljstvo, ena je nastavljen v Kozjem, druga pa čaka doma na nastavitev. Moža, ki mu je bil vedno pri srcu le dobrobit domače občine, ki ni poznal ničesar razen svoje službe, se je tako poslovil od šole. Preselil se je sicer iz šolskega poslopa, a ostal je v občini, kjer je živel in deloval, kjer je sedaj tudi njegov dom. Naj mu bo na večer življenja usoda bolj naklonjena kakor mu je bila doslej, predvsem pa se naj zaveda spoštovanja in ljubezni, ki jo imajo do njega njegovi številni učenci in sploh vsi, ki ga poznajo.

kolkovano vlogo na sresko načelstvo, ki mu obrazložite svoj položaj in prosite, da se številu Vaših ur zniža po določbi zakona. Uverjeni smo, da boste uspeli.

Mladinska matica

— mm V tisku je 3. številka »Našega ročca« z naslednjo vsebino: Ksaver Meško: Naši dnevi beže. Oskar Hudales: Ubežnik. Davorin Kavljien: Doli v Bosni zlati. Joža Herfort: Mik. Fran Ločniškar: Marija ziblje Jezusa. Dr. Robert Hlavaty: Naši zobje. Ksaver Meško: Marija in razbojnika. Josip Ribičič: Božiček. Utva: Angeli trije. * * *: Botra zima je prišla. — Kolač. — Dogodivščina Pepčka roko delčka. — Laž in njen sin. — Doma in po svetu. — Viktor Pirnat: Rodil se je odrešenik. Marijo smo nosili. — Vlado Klemenčič: Kinet je napadejo grad. — O naši obleki. — Smučarsko življenje in vedenje. — Drobne zanimivosti. Za male gospodine. Mladina piše. — Pri ilustrativnem delu sodelujejo: Tratnikova, Pirnat, Maksim in Oskar Gaspari, Sl. Pengov, Ks. Prunkova in drugi.

— mm Zaradi božičnih praznikov izide 3. številka »Našega ročca« nekaj dni prej kot navadno in sicer že v ponedeljek 14. t. m. Poverjeniki so naproseni, da pošljejo čimprej naročnino.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NAS PREDSEDNIK JE UMRL.

Naš predsednik, veliki slovenski skladatelj, največji mojster zborovske pesmi, iskatelj pravega slovenskega izraza nas je 6. t. m. za vedno zapustil. Umrl je omenjenega dne ob 3/6 v ljubljanski splošni bolnici. Deputacija UPZ in odposlanstvo sekcije je užaloščeni vdovi izrazilo sožalje v imenu UPZ in učiteljstva. Na zadnji poti smo rajnika spremlili tja k Sv. Križu 8. decembra. Ob grobu se

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU, Beograd. Mionica, 5 XII. — Učiteljstvo sreskog učiteljskog društva za srez kolubarski u Mionici, sakupljeno na svome zboru, izjavljuje puno poverenje Centralnoj upravi JUU u Beogradu, pohvaljuje njen rad na glavnoj skupštini u Novom Sadu, pozivajući je da ustraje i u buduće radi na staleškoj liniji, za slobodno učiteljsku svest i nezavisnost a na korist škole i naroda. Uprava.

— iz Izvršnom odboru JUU, Beograd. Sarajevo, 6 XII. — Učitelji sreza sarajevskog sa prve osnivajuće skupštine pozdravljaju svoga predsednika i ceo Izvršni odbor solidarišući se sa vašim radom. Uprava.

— iz Predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja Beograd. — Višegrad, 6 XII. Uvek spremni pomoći Izvršni odbor u časnoj borbi za učiteljska prava i staleške interese šaljemo drugarski pozdrav sa godišnje skupštine učitelja sreza višegradskog. Uprava.

— iz Gospodinu Ivanu Dimniku, predsedniku JUU — Beograd. — Petrinja, 28 XI. — Učiteljstvo sreza petrinjskoga sa današnje svoje skupštine šalje Vama i Izvršnom odboru izraze punog poverenja odobravajući stav i rad glavne skupštine u Novom Sadu — sa željom da istrajete na delikatnom poslu za štite štaleških i školskih interesa. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Cetinje, 29 XI. — Učiteljstvo sreza cetinjskog okupljeno na skupštini izabralo je novu upravu po novim statutima. Skupština odobrava Vaš rad i osuđuje svaki pokušaj cijepanja naših redova pa Vas toplo pozdravlja sa željom da istrajete u borbi za naša staleška prava. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Kastav, 28 XI. — Učitelji sreza kastavskoga sa svoje jensejske skupštine pozdravljaju Vas kao odličnog pobornika učiteljske svijesti i demokratskih načela sa željom da ustrajete u borbi za naše staleške interese i da Vaša nastojanja za školu, prosvetu i učiteljski stalež urode dobrim plodom. — Uprava.

— iz Dimnik, predsednik učiteljskog udruženja — Beograd. — Dubrovnik, 2 XII. — Učitelji sreza dubrovačkog sa svoje skupštine 28 novembra pozdravljaju Vas i odobravaju Vaš rad i želi da istrajete u borbi do potpune pobjede učiteljske autonomije i slobode. — Uprava.

— iz Ivan Dimnik — Beograd, Kralja Milutina 66. — Zagreb, 28 XI. — Novoizabrani predsednik pozdravlja Tebe i cijeli Izvršni odbor. — Uprava.

— iz Ivanu Dimniku, predsedniku Jugoslovenskog učiteljskog udruženja — Beograd. — Subotica, 4 XII. — Pozdravljajući predsedništvo kao legalnog stegonošu štaleških i narodnoškolskih stremjenja jugoslovenskog učiteljstva učitelji sreskog društva u Subotici sa svoje redovne godišnje skupštine računaju na mudrost i takt svih najviših predstavnika staleške centrale verujući da će unatoč svih poteškoća učiteljska pravda i istina zasnovana na nepokolebivoj svesti i solidarnosti učiteljske vojske, izvojevati svoj triumf na sreću i

je poslovil od našega predsednika tov. Drago Supančič. Okrnjen zbor UPZ mu je zapel na grobu njegovo »V snegu«.

PRELOŽITEV TEČAJA.

Tečaj, ki je bil sklican 4. januarja, smo bili primorani preložiti na 2. januarja po novem letu. 4. januarja se bo vršil komemorativni večer za našim rajnim predsednikom Emilom Adamičem, na katerem bo razen UPZ nastopil pevski zbor Glasbene Maticе in Slovenski vokalni kvintet. K sodelovanju na tem večeru vabimo vse pevce, ki so študirali Adamičeve »Tri duhovne pesmi« in »Vragovo nevesto«, čeprav niso več člani UPZ. Ne pozabite prinesiti s seboj koncertne obleke.

— p V ljubljanski bolnici leži na I. oddelku dolgoletna članica UPZ tov. Zora Rugljeva. Zelimo ji skorajšnje okrevanje.

Šolski radio

— r XII. teden. Torek, 15. decembra bo predaval g. Vinko Möderndorfer: »Božič in Novo leto v verovanju slovenskega ljudstva.« II.—III.

Razpored:

1. Zgodovinski odlomki o pokristjanjenju Slovencev.
2. Krščanski prazniki v nadomestilo poganskih.
3. Sv. Lucija, dvanajstero noči, tepežkarnje, Perhta, Božič, Novo leto.
4. Sodelavci pri nabiranju tega gradiva.

Petek, 18. decembra bo podal g. Miroslav Zor dialog: Premog — pogled v davnino. II.—III.

Razpored:

1. Vrste premoga in šote in njih vrednost za kurjavo.
2. Ljubljansko barje in šota, ogljenitev.
3. Bežen pogled na geološke dobe.
4. Terciarni gozdovi in rjavi premog; karbonska doba in črni premog.
5. Sončna toplota v vrečah.

— r V kmetijskem radiu bo predaval v nedeljo, 13. decembra ob 17. uri g. Anton Flego: Smotreno sadjarstvo.

radost škole i učitelja a time i za sigurnu budućnost i napredak vaskolikog jedinstvenog jugoslovenskog rada. — Predsednik Rada Lungulov.

Iz sekcije

— s Zbrani na letni skupščini JUU za srez Krško izrekamo centralnemu odboru in sekciji za dravsko banovino popolno zaupanje in zahvalo z željo, da vztrajate še nadalje v borbi za neodvisnost stanovske organizacije in doseglo naših teženj. Posebno pa se zahvaljujemo tov. predsedniku Dimniku za njegovo požrtvovalno delo.

(Sresko društvo Krško.)

Iz društev Vabila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V SKOFJI LOKI bo zborovalo v soboto 19. decembra s pričetkom ob 8. uri v deški šoli v Škofji Loki. Dnevni red: »Naši narodno-vzgojni problemi«, predava univ. docent in prof. dr. Stanko Gogala. Situacijsko poročilo. »Prehod iz velike abecede na malo«, praktični nastop z mladino, ki ga prikaže tov. Marija Pustotnik. Tajniško in blagajniško poročilo. Učiteljstvo in gospodarske ustanove. Predlogi in slučajnosti. — K polnoštevilni udeležbi vabi odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO ŠMARJE PRI JELŠAH bo imelo redno zborovanje v soboto, dne 19. decembra ob 10. uri v Rogoški Slatini. Na sporedu je poleg običajnih točk referat tov. Sotoška o šolski administraciji in nadaljevanje debate o učiteljskem pokretu. Vsa zaostala članarina naj bo do zborovanja poravnana. K polnoštevilni udeležbi vabi — odbor. Novoimenovani in v srez premeščeni tovariši (ice) naj čimprej prijavijo svoj pristop.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO KAMNIK bo zborovalo v soboto, dne 19. decembra 1936. ob 9. uri v narodni šoli v Domžalah. Dnevni red: 1. Situacijsko poročilo. 2. Predavanje. 3. Slučajnosti. — Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

Poročila

— JUU SRESKO DRUŠTVO V LJUTOMERU je imelo svoj občni zbor 14. novembra t. l. v Gornji Radgoni.

Navzočih 71.

Po pozdravu navzočih je tov. predsednik predstavil članstvu vladnega zastopnika, g. Pogruca. Poslovil se je od premeščenih tovarišev ter pozdravil nove.

V svojem situacijskem poročilu je očrtal tov. predsednik pot našega udruženja od časov, ko je bila organizacija privesek raznih političnih strank in režimov. — do danes, ko ima za geslo stanovsko edinstvo in nadstrankarstvo. Naše geslo je — sloga. In letošnja novosadska skupščina je bila manifestativen klic edinstva. Naše delo bodo: vzgoja značajnih, stanovsko zavednih ljudi.

Sledilo je poročilo tov. Mavriča o banovinski skupščini in seji predsednikov. Vtise z glavne skupščine pa je podal tov. Mikl. Poudarjal je, da je doslej potoval na skupščine z neprijetnimi občutki in se vračal z njih srdit. Iz Novega Sada pa se je s tovariši vrnil s srečo v duši.

Učiteljski pravnik

— § Odgovor N. J. Kot izpremembo glede Vaše osebne doklade je javiti samo redni mesečni dohodek Vašega moža. Ako vpliva dediščina na redni mesečni dohodek, se to javi, sicer pa ne.

— § Odgovor J. S. — P. 1. Ministrstvo prosvete je določilo z O. N. br. 56.650 z dne 22. avgusta 1933., da mora imeti oddelek na narodnih šolah z enim razredom najmanj 45 otrok, z več razredi, najmanj 40. V obeh primerih se oddelek deli, če ima več kakor 65 učencev. Na šolah z majhnimi učilnicami pa se more na utemeljen predlog sreskega šol. nadzornika ustanoviti nov oddelek tudi z manjšim številom otrok.

V Vašem primeru gre za oddelek višje narodne šole, ki ga posejajo učenci 5., 6., 7. in 8. šol. leta, skupaj 58 otrok. Po gornjih določbah je možno oddelek razdeliti, vendar le po predhodni odobritvi ministrstva prosvete. Prošnjo je treba nasloviti na bansko upravo in jo ta odstopi ministrstvu. Dokler ministrstvo vloge ne reši, se šola ne more razširiti za nov oddelek. Pri ustanavljanju novih oddelkov in vzporednic ne gre zgolj za odobritve, marveč tudi za proračunsko kritje izdatkov za novega učitelja, katero kritje mora biti zagotoveno. Ako ni odobritve banske uprave oz. ministrstva, se ne sme noben oddelek na novo otvoriti.

Ako primanjkuje na šoli učiteljev, more odrediti šolski upravitelj združitev dveh oddelkov ali, če je to nemogoče, uvedbo pol-

dnevnega pouka. Poldnevni pouk se izvaja tako, da ima ista učna oseba en oddelek dopoldne, drugega popoldne, s primernim odmorom med dopoldanskim in popoldanskim poukom. Število tedenskih ur te učne osebe pa ne sme znašati kljub poučevanju dveh oddelkov več kakor 28. t. j. toliko, kolikor največ določa zakon o narodnih šolah v § 78./2. Zato je k takemu poučevanju pritegniti tudi druge učne osebe, ki prevzamejo telovadbo, petje, risanje, lepopis, ako še niso obremenjene z najvišje dopustnim številom 28 ur tedensko.

Oseba, ki poučuje dopoldne in popoldne, je v četrtek pouka prosta.

Normativni razpis kr. banske uprave IV. No. 15.805/1, z dne 23. septembra 1936., ki odreja nadomeščanje obolelih oseb, mora veljati tudi za primere, kjer manjkajo učitelji na šoli in ne samo za nadomeščanje obolelih učiteljev.

2. Kakor je razvidno iz gornjega, pripada učitelju, ki ima poldnevni pouk, popolnoma prost četrtek.

3. Več kot 28 ur tedenskega poučevanja, ne more od učitelja nihče zahtevati.

4. Šolski upravitelj ne more zahtevati, da opravlja kdo delo poslovođe kraj. šol. odbora namesto njega. Pač pa lahko zaposli v primeru preobremenjenosti podrejeno učiteljstvo z administrativnim upraviteljskim delom.

5. Ako ste v svojih pravicah prikrajšani, kot razberemo iz Vašega pisma, se obrnite ustno ali pismeno do sreskega šolskega nadzornika. V prvem primeru morate dobiti pismeno dovoljenje šol. upravitelja, v drugem pa morate odposlati uradnim potom s 5 din